

Anita Nilsson

Ur antologin nio, utgiven av Black Island Books
och Norrbottens länsbibliotek, 2002

ISBN 91-972792-8-5

Intervju: Andreas B Nuottaniemi

*”Livet bygger ju på vardagliga rutiner,
varför inte börja där.”*

Våren 1991 sa Anita Nilsson upp sig från sin anställning på Högskolan i Luleå, för att bli författare på heltid. När hon märkte att hon omedelbart kunde börja försörja sig på sitt skrivande var det onekligen en barnomsdröm som gick i uppfyllelse.

– Jag tittade för inte så länge sen igenom mina dagböcker, berättar hon, och när jag var tolv år och funderade över framtiden var det författare jag ville bli. Men i anslutning till den noteringen hade jag också skrivit att ”det nog är ett ganska ostadigt yrke”.

År 1991 hade Anita Nilsson redan gett ut två böcker, I stället för rapport och En kick i lamellerna, och jobbade deltid på sitt ordinarie arbete. Så någon omtumlande övergång blev det aldrig fråga om, och det ”ostadiga yrke” hon oroade sig över som tolvåring, har emellanåt visat sig vara riktigt stadigt.

– Jag levde ju i ett hushåll då där vi hade två inkomster, vilket innebar en viss trygghet. Det betydde också mycket för mig att min man uppmuntrade redan från början och när jag tog upp skrivandet på allvar i början av 1980-talet var det han som köpte min första skrivmaskin, säger hon.

Efter sina två första böcker var Anita Nilsson dessutom en etablerad författare, som förekom med betraktelser och dikter i flera

olika tidningar. De tidningar som hon medverkat flitigast i är Norrbottens-Kuriren och Göteborgs-Posten, i vilka hon skriver krönikor varje vecka.

Att hon började skriva i den förstnämnda av de två tidningarna är inte så konstigt, med tanke på att hon bor och verkar i Luleå, men den senare är mer slumpmässig. På jakt efter fler fora att publicera sig i skickade hon helt enkelt in ett antal texter till Göteborgs-Posten, som tyckte om dem och började beställa flera, och snart skrev hon en krönika varje vecka.

Numera är Anita Nilsson en mindre kändis i staden.

– Det är lite märkligt, men jag får ofta brev från Västkusten och när jag är ute och läser i landet händer det att någon därifrån kommer fram och vill prata. De flesta har ingen aning om var jag kommer ifrån, vilket ju är lite märkligt med tanke på att Luleå är väldigt närvarande i det jag skriver, säger hon.

Korta, komprimerade betraktelser som dem hon publicerar i de olika tidningarna har blivit ett av Anita Nilssons kännetecken. Hon är säkerligen ganska ensam om den blandning av dikter och kortprosa som förekommer i flera av hennes böcker.

Men blandningen är, vid en närmare betraktande, skenbar. Dikten är i allra högsta grad närvarande i allt hon gör och någon större skillnad finns egentligen inte i de olika formerna.

– Jag är poet i grunden och hoppas att det märks. Jag ser även det som jag skriver för tidningarna som en form av poesi. Språket och rytmen är viktigast vad jag än skriver.

Anita Nilssons författarskap känns, i brist på bättre ord, väldigt kompakt. Det finns ingen tydlig början och inget tydligt slut, allt hör samman och antingen är du som läsare med henne eller så är du det inte.

Innehållsmässigt kretsar Anita Nilssons diktning kring betraktelser över vardagliga rutiner och ting. Ofta är det humoristiskt, men ibland kan det också vara mycket sorgligt.

– Livet bygger ju på vardagliga rutiner, varför inte börja där, säger hon. Sedan tror jag att det finns en gemensam grund, även om man utgår ifrån jaget. Det är kanske därför läsarna engageras.

Anita Nilssons första bok, I stället för rapport, kom 1985 och blev en succé både bland läsare och kritiker. Boken hyllades av recensenter från hela Sverige och det blev även ett tv-program till hennes dikter.

I stället för rapport består, till skillnad från hennes senare böcker, enbart av dikter, men det är ganska talande att den ändå känns väldigt tätt sammanlänkad med de övriga.

Boken är uppdelad i fem delar, där den första handlar om en charterresa till Las Palmas medan de fyra övriga utspelar sig i vardagen hemma i Luleå.

Det som håller dem samman är den träffsäkra, vardagsnära poesi som återkommer i allt hon skriver.

*jag struntar i otvättade tröjor
odiskad disk
jag bryr mig inte ens om sammanträdet
eller ens protokollets sjunde paragraf
jag vägrar vattna blommor och
skura toaletter
jag bekymrar mig för närvarande inte alls
bara en aning vidbränd
sprätter jag med tårna
i sanden*

Det enda egentliga stilbrottet i Anita Nilssons diktning kom med hennes senaste bok, Efteråt, som kom 1998. Det är en rakt igenom mörk bok, som skrevs under året efter att hennes man hade dött i cancer.

Sorgen ligger tung över sidorna, där man får följa Nilssons stapplande försök att ensam ta sig tillbaka till livet.

*Jag tar en kniv
sa jag
Jag tar en kniv
och karvar bort
det onda
Jag tar en kniv
vrider om och kastar bort
Så frisk man som min
har ingen haft*

Efter boken, och de tidningskrönikor hon skrev inifrån sitt sorgeår, fick Anita Nilsson möta starkare reaktioner än på någonting annat som hon har skrivit.

– Det verkar vara en trösterik bok. Läsarna har lätt att ta den till sig, säger hon.

Det var emellertid ingen sådan anledning som gjorde att hon skrev boken.

– Kan man skriva om dans och glädje kan man väl skriva om sorg, tänkte jag. Men när jag sedan tittade igenom texterna blev jag

verkligen förvånad. De har ju en början och ett slut, de hänger ihop fast jag själv verkligen inte gjorde det, säger hon.

Anita Nilsson har material som skulle kunna fylla en ny bok, i så fall hennes första sedan 1998, men hon har ännu inte funnit någon ingång.

– Jag gör helt enkelt så att jag inväntar den och ser vad som händer, säger hon. Jag är ingen karriärist som måste ge ut en bok bara för sakens skull. Jag tror på ödet och slumpen i viss mån. Är meningen att det ska bli en bok så kommer det också att bli det. ∞

Att vara ko

mjölkstinn
i ett övergivet bås

idisslande
varför varför varför

En dag se
strimma sol
genom dammigt fönster

minnas grönskan
flyga ut

åh, så du dansade
senast idag
stannade en kvinna
och sa: Åh, så han dansade
din man

vi stod på ett övergångsställe
vid Norra Hamnen
och frös om fötterna

men du,
du dansade

Står handfallen
spanar bortåt vägen
Någon ska komma gående
komma och säga:
Du, det där tar jag hand om

Men träden skymmer sikten
och buskarna på gården
och allt som varit

Kommer någon
ser han inte
att jag står där, handfallen

Gammal trädgård skyddar, hindrar
Jag skaffar trädgårdssax med fem växlar
och börjar ansa

I mörkret tappar man sina blad
men stammen finns kvar
och rötterna

När det svarta bleknat
kan man stanna där
eller börja gå mot det röda

Det har blivit en spets på känslorna, en nos
den sitter på huden och vädrar
drar sig undan, skyddar sig mot oväder
luktar sig fram till det äkta

dricker ljus att fylla tomrummen med
de stora fönstren släpper in allt

vårsolen lägger armarna om huset
och ännu hetare blir det till sommarn

kanske man borde beställa markiser

*

Jag förstår inte varför det blivit ett veck ovanför knäna,
sa en kvinna. Hur bli av med det? Har aldrig haft det förut,
kan det vara åldern?

Själv upptäcker jag nya sensationer varje år
men allra närmast en annan ser man inte sig själv

Överallt i världen ligger människor och låter sig smekas
på kroppar som blir allt intressantare

Gud tyckte att det var för bedrövligt
med allt detta suckande
och sände mig en man

Jag vecklade upp presenten
Det lyste därinne
Det var han

Det finns nya rum att kliva in i
för den som blivit ensam
Det finns hissar som startar
helt oväntat